

קוד אתי למקצוע הספורטרפיה

קוד אתי למקצוע הספורטרפיה:

הקוד האתי מייחד ומעצב את הזהות והתרבות המקצועית של ספורטרפיסטים מול כלל החברה ובעלי מקצועות אחרים. הקוד האתי מנחה ספורטרפיסטים להתנהגות ראויה, השומרת על ערכי היסוד של המקצוע, כבודו ומעמדו בחברה. הקוד האתי מכיל **עקרונות מנחים וכללים להתנהגות אֶתִית** – מקצועית שמטרתם להנחות את קהל הספורטרפיסטים להתנהגות האידיאלית ובחירה בדרך המיטבית לפעולה במסגרת העיסוק במקצוע.

העקרונות המנחים משקפים את ערכי המקצוע ומשמשים כמצפן המוביל בעשייה היומיומיות שעל בסיסה פועלת קהילת הספורטרפיסטים בישראל הכוללת מחנכים, חוקרים, מאמנים, מטפלים וסטודנטים. מהעקרונות המנחים נגזרים **כללים להתנהגות אֶתִית – מקצועית של הספורטרפיסטים** המגדירים מהי התנהגות מקצועית ראויה, משמשים בסיס לקבלת החלטות מקצועיות, בהתאם לערכי המקצוע, ומהווים אִמֵת מידה לשיפוט ההתנהגות המקצועית. הכללים להתנהגות אֶתִית – מקצועית, מציבה סף התנהגות ראויה הנדרשת מכל ספורטרפיסט.

זהות והגדרת המקצוע:

ספורטרפיה הוא מקצוע מקבוצת מקצועות הבריאות הנסמך על גופי ידע ממדעי - הספורט, הרפואה, החברה וההתנהגות. מטרת-העל של הספורטרפיסטים היא לעודד אנשים להיות מעורבים ולקחת חלק פעיל בפעילות גופנית ובספורט בכל גיל ובכל מצב בריאותי. הספורטרפיסט עובד בגישה ישירה כעצמאי, כחלק מקבוצה רב תחומית או לאור הפניות ממקצועות בריאות אחרים. ספורטרפיסט מוסמך הוא בעל אוטונומיה מקצועית ובהתאם, אחראי לתחומים המתלווים לכך.

ספורטרפיסט מוסמך מטפל/ מאמן בשישה תחומים מרכזיים:

1. מניעת פציעות הנגרמות עקב ספורט או פעילות גופנית ופעילות תעסוקתית.
2. הערכה ואבחנה של פציעות נוירומוסקולוסקלטליות כתוצאה מעיסוק בספורט, פעילות גופנית או תעסוקתית.
3. טיפול בשלב החרף בפציעות ובמחלות הקשורות לספורט, פעילות גופנית ותעסוקתית.
4. טיפול ושיקום אנשים בעלי פציעות ומחלות שנובעות כתוצאה מעיסוק בספורט, פעילות גופנית ותעסוקתית.
5. הנחלת הספורט והפעילות הגופנית כחלק מאורח חיים בריא לכל שכבות האוכלוסיה תוך דגש על אוכלוסיות הזקוקות להנגשה של התחום.
6. אחריות מקצועית והדרכה מקצועית מתמשכת.

עקרונות מנחים

1. **אוטונומיה (Autonomy) – כבוד האדם:** שמירה על הזכויות הבסיסיות של האדם לכבוד ופרטיות בכל שלבי ההתערבות בספורטרפיה וזכותו המלאה למידע, בדבר הטיפול שיינתן לו לצורך קבלת החלטות באופן חופשי ועצמאי.
2. **הטבה עם המטופל (Beneficence):** להיטיב עם המטופל תוך דאגה לבריאותו, בטיחותו ואיכות חייו.
3. **הימנעות מגרימת נזק (Non-Maleficence):** הימנעות מגרימת נזק למטופל, לא במכוון, לא עקב מעשה ולא עקב מחדל, הזנחה, או מתוך חוסר ידע ומיומנות.

4. **צדק ושוויון (Distributive Justice):**
מתן שירות שוויוני, תוך מניעת אפליה מטעמי דת, גזע, מין, לאום, מוצא, רקע תרבותי, נטייה מינית, גיל, מוגבלות או מכל טעם אחר כיוצא באלה, תוך חלוקה צודקת של משאבים.
5. **יושרה (Integrity):**
חובת דיווח אמת והימנעות מהטעיה, תוך דבקות בעקרונות היושר, האמינות, הנאמנות, ההוגנות וההגינות, ובערכי המוסר והאתיקה.
6. **מקצועיות (Professionalism):**
עבודה על פי סטנדרטים גבוהים של ידע ושל מיומנות מקצועית, תוך שימוש במשאבים מדעיים ומקצועיים עדכניים, מתוך הכרה ברב-גוניות המקצוע מחד ומגבלות הידע מאידך. הכרה בגבולות יכולתם של הספורטתרפיסטים וניסיונם המקצועי מתוך הבנת המשמעות של פעולותיהם ולקחיח אחריות אישית. לעשייתם המקצועית.
7. **אחריות חברתית-חינוכית (Social and educational responsibility):**
מודעות לאחריות המקצועית והמדעית – לפרט, לקהילה ולחברה. יישום והבאה לידיעת הציבור מידע עדכני העשוי לתרום לבריאותם ולרווחתם של אלו הזקוקים לשירותם, וכן עליהם להיות מודעים לאחריות החינוכית להכשרת הדורות הבאים של הספורטתרפיסטים במטרה לכוון קהילה מקצועית יציבה.

כללי ההתנהגות האתית המקצועית של הספורטתרפיסט:

1. כשנדרש, עליו להציג תעודות ומסמכים ממוסדות מאושרים ומוכרים: תעודת מקצוע בספורטתרפיה, קורסים והשתלמויות, לימודי המשך וכו'.
2. להכיר בגבולות המיומנות המקצועית שלו במתן השירותים או בעת התערבות מקצועית להוכשר.
3. לוודא קבלת הדרכה ממומחה בתחום, לפנות או להתייעץ עם גורמי טיפול, אימון והדרכה אחרים כאשר יש צורך בידע, תמיכה או ניסיון ייחודי.
4. להיות אחראי על איכות עבודתו ולהבטיח שכל התערבות תתבצע בהתאם להתוויות מקצועיות, ראיות מחקר עדכניות ויישום תהליך של חשיבה קלינית.
5. לשמור על רמה מקצועית תוך מחויבות להתעדכן ולחדש ידיעותיו ומיומנותיו המקצועיות.
6. לייצג את המקצוע ולקדמו בפני הצוות הרב-מקצועי, הלקוחות ואחרים.
7. לעבוד בשיתוף-פעולה רב-מקצועי תוך כיבוד המרחב המקצועי של האחר.

הבניית הקשר המקצועי על הספורטתרפיסט:

1. לבצע התערבות בספורטאי/ במתאמן/ במטופל/ בקבוצה תוך הגדרת מטרות, יעדים ותוצאות מצופות בהתבסס על הערכות ואבחונים מקצועיים, ויישום עקרונות של רגישות תרבותית.
2. להבטיח טיפול משמעותי ורלוונטי לצרכי המטופל תוך שיתוף המטופל/מטפל עיקרי בקביעת מטרות הטיפול בתהליך הטיפול והאימון מטרותיו, אופניו, משכו, ועלויותיו.
3. לוודא שקיפות יעדי ואופן ההתערבות לספורטאי/מטופל ולסביבתו הקרובה, בהתאם לצורך ובכפוף להסכמתו של הספורטאי/מטופל.
4. למסד קשר חיובי המבוסס על הבנה, אמון, כבוד הדדי, כנות ואמפטיה.
5. לתעד ברשומה ייעודית את תוצאות האבחון/ הערכה, כל התערבות מקצועית, לרבות סיום טיפול.
6. לוודא שהרשומה תהיה ברורה, כתובה בשפה מקצועית.
7. לתעד נימוקים לסירוב/אי הענות לטיפול, ונסיבות של אי מתן טיפול.
8. להכיר במצבים בהם המיומנות המקצועית אינה מאפשרת מתן טיפול, ומחייבת הפניית המטופל למטפל אחר מתחום הספורטתרפיה או לתחום מקצועי אחר.

זכויות המטופל/ספורטאי וסודיות הטיפול על הספורטתרפיסט:

1. לוודא שהמטופל/ספורטאי מבין את טבעו, מטרתו, משמעותו והשפעתו של הטיפול/אימון תוך שימת דגש על שפה, תרבות ותקשורת.
2. לכבד את זכותו של המטופל/ספורטאי לסרב לקבל טיפול, תוך הבהרת המשמעויות לגבי אי ביצוע הטיפול המוצע.
3. להבטיח קיומם של תנאים לביצוע התערבות מקצועית תוך שמירה על כבודו ופרטיותו של האדם.
4. להימנע מביצוע כל פעולה שעלולה לסכן את בטחונו האישי של המטופל.
5. לדווח למנהל הארגון או לרשויות, על מצבים בהם המטופל/ספורטאי מסכן עצמו או את סביבתו או כאשר המטופל הינו קורבן לסכנה, ניצול או כל יחס שלילי אחר המופנה כלפיו.
6. כשנדרש, להעביר מידע לאנשי מקצוע או כל גורם מטפל אחר, תוך שמירה על סודיות.
7. לקבל אישור וחתימת המטופל/ספורטאי על טפסים רשמיים של ויתור סודיות טרם העברת כל מידע כתוב או אלקטרוני לגורם חיצוני.
8. לפעול על פי הנהלים ו/או לנקוט בכל הדרכים לשמירת סודיות, ולשמור על הרשומות חסויות ומאובטחות.
9. לנקוט באמצעי הגנה בעת שימוש במידע העלול לפגוע בצנעת הפרט, ולמנוע חשיפת מידע הקשור במטופל/ספורטאי.
10. לכבד את זכותו של המטופל/ספורטאי לסרב להשתתף במחקר ו/או לחזור בו מהסכמתו להשתתף במחקר.

יושרה צדק ושיוויון על הספורטתרפיסט:

- לנהוג בהגינות, להיות דובר אמת.
- לספק שירות שוויוני, תוך מניעת אפליה מטעמי דת, גזע, מין, לאום, ארץ מוצא, נטייה מינית, גיל, מוגבלות או מכל טעם אחר כיוצא באלה.
- לדווח על כל בעיה רפואית או אישית של עצמו, העלולה להשפיע על יכולתו לתת שירות מלא ובטיחותי.
- להימנע מקבלת טובות הנאה אישיות מהמטופל/ספורטאי או ממשפחתו למעט התשלום המוסכם עליהם.
- על המפרסם עצמו באמצעי התקשורת השונים, לדאוג לפרסום מהימן לגבי השירות שניתן תוך הצגת תעודות ואישורים רלוונטיים.
- להימנע ממעורבות ביחסים אישיים במהלך הטיפול, לרבות יחסים מיניים, רגשיים, חברתיים, עסקיים עם המטופל/ספורטאי או משפחתו.
- לדווח על כשל טיפולי, עצמי או של עמית למקצוע, לממונה הישיר או על-פי ההוראות בתקנות ובנהלים.
- להימנע מטיפול בהיותו תחת השפעה של אלכוהול, סמים או תחת כל חומר אחר המשפיע על שיקול הדעת.
- להימנע מלשון הרע על עמיתים למקצוע.
- לנהוג בהתאם לכללי המקום ולהופיע על פי קוד לבוש נדרש.

הכשרה, הדרכה ומחקר על הספורטתרפיסט:

- לקבל הדרכה ממומחה בתחום עבודתו ולהקפיד על יציאה להשתלמויות מקצועיות, לאורך כל שנות העבודה ובמעבר מתחום התערבות אחד לשני.
- להכיר בצורך של הכשרת אנשי מקצוע וסטודנטים, במטרה למלא את חובותיו כמחנך ומדריך.
- על העוסק במחקר, להיות מחויב בשמירה על כללי האתיקה העוסקים במחקר תוך שמירה על זכויות המטופל.
- להיות מעורב בפעילות הנוגעת למקצוע ברמה קהילתית, מדינית, חוקית ואקדמית.